

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
МАШИНОБУДІВНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР МОРСЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Слободян С.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

**Морське просторове планування
Maritime Spatial Planning**

рівень вищої освіти

другий (магістерський)

перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

тип дисципліни

обов'язкова

обов'язкова/вибіркова

мова(и) викладання

українська

українська/англійська

Миколаїв – 2025

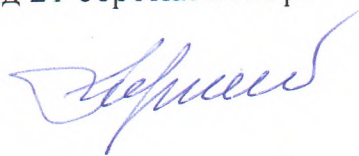
Робоча програма навчальної дисципліни «Морське просторове планування», яка є обов'язковою дисципліною при підготовці фахівців спеціальності G11 Машинобудування, галузь знань G Інженерія, виробництво та будівництво, освітня програма – «Системотехніка об'єктів морської інфраструктури»

Розробник:

Харитонов Ю.М. д.т.н., професор, керівник Навчально-наукового центру морської інфраструктури.

Робоча програма навчальної дисципліни «Морське просторове планування» розглянуто на засіданні Навчально-наукового Центру морської інфраструктури. Протокол № 8 від 21 березня 2025р.

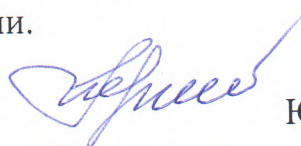
Керівник Центру

Юрій ХАРИТОНОВ

Робоча програма навчальної дисципліни «Морське просторове планування» узгоджено з гарантом освітньої програми.

Гарант освітньої програми

Юрій ХАРИТОНОВ

Робоча програма навчальної дисципліни «Морське просторове планування» розглянуто Навчально-методичною радою Машинобудівного навчально-наукового інституту. Протокол № 2 від 24 березня 2025р.

Голова

Сергій СЕРБІН

Робоча програма навчальної дисципліни «Морське просторове планування» погоджено з навчальним відділом.

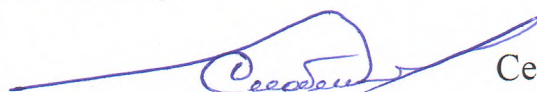
Начальник відділу

Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Морське просторове планування» затверджена Навчально-методичною радою НУК.
Протокол №3 від «26» березня 2025 р.

Голова НМР НУК

Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2025

Зміст

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	5
3. Передумови для вивчення дисципліни	5
4. Очікувані результати навчання	5
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	10
7. Форми поточного та підсумкового контролю	11
8. Критерії оцінювання результатів навчання	13
9. Засоби навчання	14
10. Рекомендовані джерела інформації	14
11. Зміни та доповнення	17

ВСТУП

Анотація

Дисципліна надає студентам професійні знання про сучасний стан, принципи та моделі морського просторового планування, а також надає практичні навички щодо визначення цільової функції та розробки конкурентоспроможних рішень з питань розвитку об'єктів морської інфраструктури з врахуванням основних принципів та положень морського просторового планування.

За результатами вивчення дисципліни студент навчиться виявляти сутність системних проблем, що виникають в процесі морського просторового планування.

На підставі сучасних методів та моделей студент зможе генерувати та обґрунтовувати прийняття рішень з науково-практичних завдань розвитку об'єктів морського просторового планування.

Ключові слова: морське просторове планування, об'єкти морського просторового планування, система.

Abstract

This course provides students with professional knowledge of the current state, principles, and models of maritime spatial planning, as well as practical skills for defining objective functions and developing competitive solutions for the development of maritime infrastructure facilities, taking into account the fundamental principles and provisions of maritime spatial planning.

Upon completion of the course, students will learn to identify the nature of systemic problems arising in the process of maritime spatial planning.

Based on modern methods and models, students will be able to generate and justify decisions regarding scientific and practical tasks related to the development of maritime spatial planning projects.

Keywords : maritime spatial planning, objects of maritime spatial planning, system.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів –3	Усі спеціальності та освітні програми, за якими ведеться підготовка в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова	Вибіркова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету:			
Загальна кількість годин – 90		Семестри	
		2-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 4.	Освітній рівень: другий (магістерський)	Лекції	
		15 год	
		Практичні заняття	
		15 год	
		Самостійна робота	
		60 год	
		Індивідуальні завдання	
		–	–
		Вид контролю: екзамен	
Форма контролю: комбінована			

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни "Морське просторове планування»" є отримання професійних знань про сучасний стан, принципи та моделі морського просторового планування, а також надання студентам практичних навичок щодо визначення цільової функції та розробки конкурентоспроможних рішень з питань розвитку об'єктів морської інфраструктури з врахуванням основних принципів та положень морського просторового планування.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни : наявність фахового рівня бакалавр або спеціаліст.

4. Очікувані результати навчання

Дисципліна "Морське просторове планування»" забезпечує студентам отримання професійних знань та практичних навичок в галузі морського просторового планування.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні визначення та напрямки розвитку морського просторового планування

Тема 1. Об'єкти морського просторового планування. Морське просторове планування як фактор розвитку держави [1]. стор. 19-27, [2] стор.6 - 26, [3].

Тема 2. Основні терміни та принципи побудови системи морського просторового планування [4] стор. 303- 328

Змістовий модуль 2. Нормативні акти та моделювання в галузі морського просторового планування

Тема 3. Сучасний стан морського просторового планування в Україні та світі [5], стор. 393–396, [6] ,

Тема 4. Нормативні акти в галузі морського просторового планування [7], [8], [9], [10].

Тема 5. Сучасні моделі морського просторового планування, [11], стор.33-54, [12], [13], [14], [15].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	пр.	лаб	с.р.		л	пр.	лаб	с.р.
Змістовий модуль 1. Основні визначення та напрямки розвитку морського просторового планування										
Тема 1.Об’єкти морського просторового планування. Морське просторове планування як фактор розвитку держави	8	2	2	–	4					
Тема 2.Основні терміни та принципи побудови системи морського просторового планування	8	2	2	–	4					
Разом за змістовим модулем 1	16	4	4	–	8					

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	пр.	лаб	с.р.		л	пр.	лаб	с.р.
Змістовий модуль 2. Нормативні акти та моделювання в галузі морського просторового планування										
Тема 3. Сучасний стан морського просторового планування в Україні та світі	6	1	1	–	4					
Тема 4. Нормативні акти в галузі морського просторового планування	32	4	4	–	24					
Тема 5. Сучасні моделі морського просторового планування	36	6	6	–	24					
Разом за змістовим модулем 2	74	11	11	–	52					
Усього годин	90	15	15	–	60					

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Структурні складові морського просторового планування	2	
2	Законодавчі акти та Директиви Європейського Союзу в галузі морського просторового планування. Рамкова директива про морську стратегію (MSFD)	3	
3	Морська доктрина України на період до 2035 року	1	
4	Дескриптори ДЕС	2	
5	Моделі морського просторового планування	7	
РАЗОМ		15	

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання:

- підготовка до лекційних занять – 1 година на 1 лекцію;
- підготовка до практичних занять – 1 год/1 заняття;

– написання рефератів, есе, виконання розрахункових, розрахунково-графічних або графічних робіт, домашньої контрольної роботи, переклад, аналітичний огляд, аналіз практичних, проблемних ситуацій (обсяг однієї роботи 10-20 аркушів А4) – мінімум 15 годин на 1 роботу;

– підготовка до контрольних заходів – (15-30) год. на 1 захід.

Розподіл часу самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Підготовка до лекцій	15	
2	Підготовка до практичних занять	15	
3	Підготовка рефератів/аналітичних оглядів	15	
4	Підготовка до екзамену	15	
РАЗОМ		60	

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Набуття здобувачами компетенцій забезпечується через засвоєння навчального матеріалу у вигляді лекційних, практичних занять та самостійної роботи студентів.

Основними методами навчання з дисципліни є:

1. Пояснювально-ілюстративний метод, за допомогою повідомлення та засвоєння інформації на лекційних та практичних заняттях словесними й наочними засобами.

2. Проблемний метод, коли на практичних заняттях утворюються пошукові ситуації, розвивається активність, самостійність, творчі здібності здобувачів освіти.

3. Метод ділових ігор, коли вирішуються практичні завдання стосовно реальних умов, що виникають в портах.

Як наочний матеріал на лекціях та при проведенні практичних занять застосовуються мультимедійні слайди, роздатковий матеріал та лекційні демонстрації.

Для зручної та ефективної організації навчального процесу використовується Google Classroom з навчальної дисципліни, де розташовані конспекти лекцій, завдання до практичних робіт та супроводжувальні матеріали.

З метою роз'яснення найбільш складних питань дисципліни та підвищення якості виконання завдань практичних робіт проводяться групові та індивідуальні консультації за розкладом навчально-наукового центру.

Під час карантину та надзвичайних ситуацій заняття проводяться дистанційно за допомогою онлайн-сервісу Google Meet або ZOOM/

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з дисципліни "Морське просторове планування»" є:

- усні та письмові відповіді на практичних заняттях;
- підготовка реферату/аналітичного огляду;
- екзамен.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного заліку. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати максимум **60 балів**. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок – **40 балів**. Право здавати заключний екзамен надається студенту, якій з урахуванням отриманих балів проміжних оцінок може набрати разом не менше **60 балів**. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки екзамену.

Екзамен проводиться у комбінованій формі (письмові відповіді та усний захист). До білету входить чотири питання. Кожне питання оцінюється у 10 балів.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Відповіді на практичних заняттях	15 x 3 бали = 45 балів	
Підготовка реферату/аналітичного огляду	1 x 15 балів = 15 балів	
Екзамен	40 балів	
Всього	100	

Відповідь на практичному занятті	Критерії оцінювання
3	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді або відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.
<i>Максимальна кількість балів за даною формою контролю становить 45 для денної форми навчання, відповідно 15 занять по 3 бали.</i>	

Підготовка реферату/аналітичного огляду	Критерії оцінювання
13-15	Зміст роботи відповідає обраній темі; наявність чітко сформульованої проблеми; адекватність формулювання об'єкта, предмета, мети та задач дослідження; наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; відповідність висновків меті та завданням дослідження. Робота виконувалась систематично та вчасно подана на перевірку науковому керівнику у відповідності із планом виконання.
10-12	Зміст роботи відповідає обраній темі; але має поверхневий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота виконувалась не систематично та подана на перевірку науковому керівнику з порушенням плану виконання.
7-9	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень і лише за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
4-6	Студент виявляє знання і розуміння більшості положень, але лише за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
0-3	Робота не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає пред'являємим вимогам. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер.
<i>Максимальна кількість балів за даною формою контролю становить 15 балів для денної форми навчання</i>	

Відповідь на питання екзамену	Критерії оцінювання
9-10	Відповідь логічно побудована, студент чітко та стисло викладає матеріал, показує глибокі знання з питання білету, під час доповіді впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання.
7-8	Студент спроможний чітко та стисло зробити доповідь, дає правильну відповідь на запитання білету, але не завжди упевнений в аргументації, чи не завжди коректно її формулює.
5-6	Студент спроможний чітко та стисло відповісти на питання білету, належно обґрунтовує матеріал, але допускає суттєві неточності у відповідях на запитання.
3-4	Студент невпорядковано дає відповіді на питання білету, намагається дати відповідь на поставлені запитання і робить спроби аргументувати свою позицію, але надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання.

Відповідь на питання екзамену	Критерії оцінювання
1-2	Студент невпорядковано дає відповідь на питання білету, не спроможний аргументувати свою позицію, не може впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії.
0	Студент не дає відповіді на питання білету.
<i>Максимальна кількість балів за даною формою контролю становить 40 (4 питання по 10 балів)</i>	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Бали	Вид роботи	Бали
ЗМ1	T1	Практичне заняття №1	5		
	T2	Практичне заняття №2	10		
ЗМ2	T3	Практичне заняття №4	10		—
	T4	Практичне заняття №5	10		
	T5	Практичне заняття №6	10		
	T5	Підготовка аналітичного огляду	15		
Підсумковий контроль		Екзамен	40		
Сума			100		

9. Засоби навчання

1. Мультимедійне обладнання, комп'ютерна техніка

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. М. Мельник; І. Лещух; Д. Тимків Просторове планування як інструмент формування інтегрованого економічного простору України в умовах повоєнної відбудови Галицький економічний вісник https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu Galician economic journal, No 4 (89) 2024 https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.04 ISSN 2409-8892. Web: <http://galicianvisnyk.tntu.edu.ua>
2. О.А. Щипцов¹, О.О. Щипцов Наука про океан у наступному Десятилітті Океанографічний журнал (Проблеми, методи та засоби досліджень Світового океану), 1/2019
3. Артем'єв О.Ф. Трансформація державного управління розвитком морегосподарського комплексу України - Дисертація, Херсонський національний технічний університет Міністерства освіти і науки України, 2023- 221 с.
4. Войціховський А. В. Міжнародне право : підручник / А. В. Войціховський ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 544 с
5. Маркіна М. І. Просторове планування в Україні як реалізація принципів просторового розвитку в країнах ЄС: післявоєнний аспект [Електронний ресурс] / Маркіна М. І. // Міжнародна безпека у світлі сучасних глобальних викликів. Країни Балтії – Україна: єдність, підтримка, перемога : зб. наук. пр. / Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана, Ун-т ім. Миколаса Ромеріса ; [редкол.: О. Швиданенко та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Київ : КНЕУ ; Вільнюс : MRU, 2023. – С. 393–396. – Назва з титул. екрану.
6. Решетков Д.М., Павлова Н.Л. Сучасні тенденції розвитку морських портів у світі та Україні. Мультимедійна презентація для навчальної дисципліни «Організація портового обслуговування вантажів і транспортних засобів». Одеса: ОНМУ, 2024. – 112 с.
7. Директива 2014/89/ЄС
8. Рамкова директива про морську стратегію (2008/56/ЄС)

9. Закон України «Про виключну (морську) економічну зону України»
10. Каталог нормативно-правових актів та нормативних документів, які застосовуються у сфері морського та внутрішнього водного транспорту України- Міністерство розвитку громад та територій України - К. 2026
11. В. М. Коморін Теоретико-методологічні аспекти управління екосистемними ризиками моря / Ukrainian hydrometeorological journal, 2023, 31, 33-54 doi: 10.31481/uhmj.31.2023.03 ISSN 2311-0902 (print), 2616-7271 (online)
12. Rilov, G. et al. (2019). Adaptive marine conservation planning in the face of climate change: What can we learn from physiological, ecological and genetic studies?. Global Ecology and Conservation, 17, e00566. <https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00566>
13. ECOMSED Model System for Estuaries and Coastal Watersheds. URL <http://ecomsed.org/> (дата звернення: 15.06.2023)
14. Стратегія розвитку морських портів України на період до 2038 року в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2020 р. № 1634
15. Мурад'ян А.О., Демидюков О.В. Особливості розвитку морських портів в умовах цифрових трансформацій: закордонний досвід/ Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Технічні науки, Том 33 (72) № 6 2022,

Допоміжна література

1. Артем'єв О. С. Державне управління морегосподарським комплексом України. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування: електрон. наук. фах. вид., 2020. №1. URL: http://el-zbirndu.at.ua/2020_1/9.pdf
2. Аверочкіна Т., Кормич Б., Стець О. Морська політика України : навч.-метод. посіб. (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА»); Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2023. 178 с. URL: [http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/24612/NU_OUA_Averochkina_Mor_Politika%20\(1\).pdf?sequence=3](http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/24612/NU_OUA_Averochkina_Mor_Politika%20(1).pdf?sequence=3)
3. Kivalov, Sergiy. 2021. Ukrainian Maritime Policy: Stranded in a Transit. Lex

4. Hoang, A.T.; Foley, A.M.; Nižeti'c, S.; Huang, Z.; Ong, H.C.; Ölçer, A.I.; Pham, V.V.; Nguyen, X.P. Energy-related approach for reduction of CO₂ emissions: A critical strategy on the port-to-ship pathway. *J. Clean. Prod.* 2022, 355, 131772.
5. Petri, I.; Rezgui, Y.; Ghoroghi, A. Decarbonisation of seaports: A review and directions for future research. *Energy Strat. Rev.* 2021, 38, 100727. [CrossRef]
6. Na, J.-H.; Choi, A.-Y.; Ji, J.; Zhang, D. Environmental efficiency analysis of Chinese container ports with CO₂ emissions: An inseparable input-output SBM model. *J. Transp. Geogr.* 2017, 65, 13–24. [CrossRef]
7. Wu, Y.; Tian, F. Considering the analysis of the main port efficiency of the main port of my country's coastal coast. *Gansu Sci. Technol.* 2020, 36, 98–104
8. Tsilingiridis, G., Vlachos, D., & Panagiotakopoulos, D. (2016). Review of energy management standards for seaports: ISO 50001 and EN 16001. *Journal of Cleaner Production*, 112(Part 4), 3620-3631.
9. Maxim L., Spangenberg J. H. & O'Connor M. An analysis of risks for biodiversity under the DPSIR framework. *Ecological Economics*. 2009. 69(1). Pp. 12-23. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2009.03.017>
10. Rapport D. J., Costanza R. & McMichael A. J. Assessing ecosystem health. *Trends in Ecology & Evolution*. 1998. 13(10). Pp. 397-402. [https://doi.org/10.1016/S0169-5347\(98\)01449-9](https://doi.org/10.1016/S0169-5347(98)01449-9)
11. Морська доктрина України на період до 2035 року

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Вища освіта України: журнал. – Режим доступу: <https://wou.npu.edu.ua/>.
2. Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування <https://scholar.google.com.ua/>
3. Портал полегшення процедури оформлення наукових джерел відповідно до

вимог Вищої атестаційної комісії (ВАК) України та проходження нормоконтролю при написанні публікацій, курсових, дипломних, дисертацій та інших наукових робіт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.vak.org.ua

4. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>; <http://www.liga.kiev.ua>.
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
6. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>
7. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>
8. Сайт журналу Порти України - Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ports.ua/>

11. Зміни та доповнення